

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

Допускається до захисту

Т.в.о. зав. кафедри аквакультури
та прикладної гідробіології

доцент Юрій КУНОВСЬКИЙ

(підпис)

« 04 » 06 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ТОВАРНОЇ РИБИ
В УМОВАХ СТОВ «НЕПТУН» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Виконав: ГОРОБЕЦЬ Володимир Володимирович ВВ
підпис

Керівник доцент ОЛЕШКО Валентина Петрівна В.О.
підпис

Рецензент: професор ГРИНЕВИЧ Наталія Євгеніївна Н.Г.
підпис

Я, *Горобець В. В.*, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Екологічний факультет
Спеціальність 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

Затверджую

Гарант ОП «Водні біоресурси та аквакультура»
професор Наталія ГРИНЕВИЧ

підпис, « 12 » 09 2023 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувача

Горобця Володимира Володимировича

Тема: «Особливості вирощування товарної риби в умовах СТОВ «Нептун»
Харківської області»

Затверджено наказом ректора № 251/с від 17.06.2024

Перелік питань, що розробляються в роботі: вивчити біологічні особливості основних видів риб, які вирощуються у господарстві та вимог до середовища їх існування, вивчити ключові етапи та параметри технологічного процесу, визначити основні економічні показники та їх вплив на рентабельність виробництва, провести екологічну оцінку впливу виробничих процесів на довкілля.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	27.02.2024	виконано
Методична частина	02.04.2024	виконано
Дослідницька частина	02.05.2024	виконано
Оформлення роботи	20.05.2024	виконано
Перевірка на плагіат	21.05.2024	виконано
Подання на рецензування	31.05.2024	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	27.05.2024	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи доцент

Валентина ОЛЕШКО

Здобувач

підпис

Володимир ГРОБЕЦЬ

Дата отримання завдання « 12 » 09 2023р.

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	8
1.1. Сучасний стан рибогосподарської галузі України	8
1.2. Аналіз сучасних технологій рибництва	12
РОЗДІЛ 2 МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ	15
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	18
3.1. Кліматично-географічна характеристика рибничого господарства СТОВ "Нептун"	18
3.2. Гідрохімічний стан води у рибницьких ставках СТОВ «Нептун»	20
3.3. Технологія відтворення риб в умовах господарства	21
3.4. Аналіз технології вирощування цьоголіток	25
3.5. Особливості технології вирощування товарної риби	28
3.6. Особливості технології зимівлі риби	30
РОЗДІЛ 4. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ	32
РОЗДІЛ 5. ЕКОЛОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ВОДОЙМ	35
ВИСНОВКИ	41
ПРОПОЗИЦІЇ	42
СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	43

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи бакалавра
Горобця Володимира Володимировича
«Особливості вирощування товарної риби в умовах СТОВ «Нептун»
Харківської області»

Досліджено технологію вирощування товарної риби в умовах СТОВ «Нептун» Харківської області.

Використано : науковий збір інформації (робота з літературою), описовий, статистичний, аналізу та синтезу.

Встановлено, що ставки у досліджуваному господарстві мають штучне походження та належать до категорії малих водних об'єктів.

З'ясовано, що вода рибоводних ставків СТОВ «Нептун» за хімічним складом відповідала нормам риборозведення, не перевищуючи гранично допустимих концентрацій, що забезпечує належні умови для вирощування високоякісної рибної продукції.

Доведено, що комплексна підготовка нагульних ставків та заходи з обробки риби допомагають знизити ризики захворювань, сприяє підвищенню продуктивності та ефективності рибництва, що є важливим для сталого розвитку господарства

Зроблено висновок, що у господарстві значна увага приділяється екологічній безпеці та раціональному використанню водних ресурсів. Проводяться заходи з біологічної меліорації водойм, контроль якості води, впровадження екологічно чистих технологій вирощування риби, що сприяє високій рентабельності - 45,3%.

Одержані результати можуть слугувати основою для подальших досліджень у галузі рибництва, спрямованих на розширення асортименту вирощуваних видів та покращення екологічної стійкості рибницьких систем.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 47 сторінок друкованого тексту, 2 таблиці, список літературних джерел налічує 44 найменування.

Ключові слова: коропові види риб, ставки, природна продуктивність, відтворення, зарибок, товарна риба.

ABSTRACT

of bachelor's qualification work
Gorobets Volodymyr Volodymyrovych
"Peculiarities of growing commercial fish in the conditions of "Neptune"
Kharkiv region"

The technology of commercial fish farming in the conditions of 'Neptune' in Kharkiv region is investigated.

The following methods were used: scientific collection of information (work with literature), descriptive, statistical, analysis and synthesis.

It was found that the ponds in the studied farm are of artificial origin and belong to the category of small water bodies.

It was found that the water of the fish farming ponds of Neptun LLC met the standards of fish farming in terms of chemical composition, not exceeding the maximum permissible concentrations, which provides appropriate conditions for the cultivation of high-quality fish products.

It is proved that the comprehensive preparation of feeding ponds and fish handling measures help to reduce the risk of diseases, increase the productivity and efficiency of fish farming, which is important for the sustainable development of the farm

It is concluded that the farm pays considerable attention to environmental safety and rational use of water resources. Measures are being taken to biologically reclaim water bodies, control water quality, and introduce environmentally friendly fish farming technologies, which contributes to high profitability - 45.3%.

The results obtained can serve as a basis for further research in the field of fish farming aimed at expanding the range of species grown and improving the environmental sustainability of fish farming systems.

The bachelor's thesis consists of 47 pages of printed text, 2 tables, the list of references includes 44 titles.

Key words: carp species, ponds, natural productivity, reproduction, stocking, farmed fish.

1. Харківська область розташована на сході України та характеризується помірно-континентальним кліматом з чітко вираженими сезонами. Регіон має розвинену мережу річок, озер, водосховищ та ставків, що створює сприятливі умови для розвитку рибного господарства.

2. Ставкове рибництво є традиційним та найбільш розповсюдженим видом рибного господарства в області. Ставки використовуються як для товарного рибництва, так і для аматорського рибальства. Більшість ставків мають штучне походження та належать до категорії малих водних об'єктів.

3. Вода рибоводних ставків СТОВ «Нептун» за хімічним складом відповідає нормам рибозведення, не перевищуючи гранично допустимих концентрацій, що забезпечує належні умови для вирощування високоякісної рибної продукції.

4. Використання гіпофізарних ін'єкцій для стимулювання плідників під час нересту забезпечує синхронний та контрольований процес відкладення ікри, що сприяє високій виживаності і якості мальків. Завдяки цьому, господарство має змогу забезпечувати стабільне відтворення коропових видів риб, що є ключовими для успішного рибництва, підвищуючи продуктивність та ефективність господарства.

5. Показник виживання личинок у 50 % свідчить про ефективність управління вирощуванням риб, що є позитивним для забезпечення стабільного виробництва та збереження біорізноманіття у ставку.

6. Комплексна підготовка нагульних ставків та заходи з обробки риби допомагають знизити ризики захворювань та забезпечити оптимальні умови для росту риби. Це сприяє підвищенню продуктивності та ефективності рибництва, що є важливим для сталого розвитку господарства.

7. Комплекс меліоративних заходів, що проводяться у господарстві, сприяє створенню оптимальних умов для розвитку рибних ресурсів і забезпечує високу продуктивність ставків.

8. Ефективне управління зимівлею риби і підтримання необхідних умов у зимувальних ставках сприяють зниженню ризиків захворювань і підвищенню виживаності риби, що є важливим аспектом у ставковому рибористві

9. У господарстві значна увага приділяється екологічній безпеці та раціональному використанню водних ресурсів. Проводяться заходи з біологічної меліорації водойм, контроль якості води, впровадження екологічно чистих технологій вирощування риби, що сприяє високій рентабельності - 45,3%.

ПРОПОЗИЦІЇ

Враховуючи сприятливі умови, які існують у рибоводному господарстві для відтворення та вирощування рибної продукції, доцільно було б розширити асортимент вирощуваних видів, включивши буфало, веслоніса та інші перспективні прісноводні об'єкти рибориства. Це може сприяти диверсифікації продукції господарства, підвищенню економічної стабільності та задоволенню різноманітних потреб ринку. Вирощування нових видів риби дозволить використовувати наявні ресурси більш ефективно, зменшить ризики, пов'язані з вирощуванням обмеженого числа видів, та покращить біорізноманіття ставків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрющенко А.І., Алимов С.І. Ставові рибництво: Підручник. К.: Видавничий центр НАУ, 2008. 636 с.
2. Андрющенко А.І. Аквакультура штучних водойм / Андрющенко А.І., Вовк Н.І. // Київ: Видавництво Українського фітосоціологічного центру. – 2014. Індустріальна аквакультура, частина II. 586 с.
3. Андрющенко А.І., Третяк О.М., Коваленко В.О. Досвід товарного вирощування коропових риб у полікультурі за випасної форми рибництва в ставових господарствах степової зони України. Рибне господарство. Київ : Аграрна наука, 2001. Вип. 59-60. С. 12-17.
4. Белошапка Т., Ковальов Г. Шляхи удосконалення державного управління рибним господарством України. Актуальні проблеми державного управління. 2018. №. 2. С. 61–64.
5. Білоусова С.В., Ганжуренко І.В. Проблеми та перспективи розвитку рибного господарства України. Бізнес-навігатор. 2013. №. 3. С. 84–89.
6. Вдовенко Н.М. Глобальні пріоритети сталого виробництва сільськогосподарської продукції / Н.М. Вдовенко // Innovative solutions in modern science. 2016. № 4(4). С. 3-17.
7. Вдовенко Н.М. Рибне господарство України в умовах глобалізації економіки : монографія. Київ : Компринт, 2016. 476 с.
8. Вдовенко Н.М. Роль держави в економічному і соціальному розвитку суспільства / Н.М. Вдовенко // Інноваційна економіка. - Тернопіль : Тернопільський інститут АПВ, 2011. Вип. 3(22). С. 249-253.
9. Вдовенко Н.М. Сучасна парадигма регулювання розвитку галузей аграрного сектору в умовах глобального дефіциту продовольства / Н.М. Вдовенко, Ю.А. Хижняк // Science Rise. 2015. № 2/3(7). С. 20-26.
10. Вдовенко Н.М. Сучасний стан та напрями розвитку рибного господарства в Україні / Н.М. Вдовенко // Економіка АПК. 2010. № 3. С. 15-21.

11. Вдовенко Н.М., Богач Л.В. Зміни у глобальних тенденціях формування біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Науковий Вісник Полісся. 2016. № 4 (8). С. 162-167.
12. Вдовенко Н.М., Павленко М.М., Сіненко І.О. Організаційно-економічні засади розвитку рибальства й аквакультури в Україні. Бізнес Інформ. 2020. № 4. С. 221-228.
13. Гринжевський М.В. Інтенсифікація виробництва продукції аквакультури у внутрішніх водоймах України. Київ: Світ. 2000. 188 с.
14. Гринжевський М.В., Пекарський А.В. Економічна ефективність вирощування товарної риби за трилітнього циклу. Київ : Світ, 2000. 168 с.
15. Грициняк І.І. Фермерське рибництво. / Грициняк І.І., Гринжевський М.В., Третяк О.М., Ківа М.С., Мрук А.І. К.: Герб, 2008. 560 с.
16. Грициняк І.І., Третяк О.М. Пріоритетні напрями наукового забезпечення рибного господарства України. Рибогосподарська наука України. 2007. №. 1. С. 5–20.
17. Грициняк І.І., Третяк О.М., Колос О.М. Історичні аспекти, стан та перспективи розвитку рибогосподарської діяльності на внутрішніх водоймах України. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Тваринництво». Вип. 2/1 (24). 2014. С. 22–29.
18. Грішин Б.О. Оцінка розвитку природної кормової бази ставів рибного господарства «Меркурій» при вирощуванні рибопосадкового матеріалу коропа (*Syrprinus carpio carpio*). / С.А. Кражан, Н.П. Чужма // – Рибогосподарська наука України. №3 2015. С. 34-45.
19. Діброва А.Д. Механізм державного регулювання сільського господарства: зарубіжний досвід для України / А.Д. Діброва // Аграрна освіта та наука. 2007. Т 8. № 3-4. С. 118-123.
20. Добровольська О.В., Рожков В.В., Удовицький В.О., Волков В.І., Стрілець Р.О. Еколого-економічна стратегія розвитку рибного господарства Придніпров'я. Водні біоресурси та аквакультура. 2018. Вип. 1. С. 69–86.

21. Добування водних біоресурсів. Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/rg/rg_u/arh_dvbr_reg_u.html.
22. Інформація про стан та обсяги рибних запасів у водоймах, де ведеться промисловий вилов. Державне агенство меліорації та рибного господарства України. URL: https://darg.gov.ua/_vidkriti_dani_0_1000_menu_0_1.html.
23. Кваша С.М. Аквакультурне виробництво: від наукових експериментів до промислових масштабів / С.М. Кваша, Н.М. Вдовенко // Інвестиції практика та досвід. 2011. № 20. С. 7-11.
24. Кваша С.М. Методологічний базис прийняття суспільних рішень в аграрній політиці / С.М. Кваша // Економіка АПК. 2013. № 8. С. 12-21.
25. Кваша С.М. Наслідки створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом для аграрного сектору вітчизняної економіки / С.М. Кваша // Формування глобального і регіонального ринків сільськогосподарської сировини та продовольства : [монографія] / За ред. проф. Ю.О. Лупенко, проф. М.І. Пугачова. К.: ННЦ ІАЕ. 2015. 320 с.
26. Коба С.А. Живлення та ріст цьоголіток коропа за спрямованого формування природної кормової бази / С.А. Коба, Т.В. Григоренко, С.А. Кражан // Рибогосподарська наука України. 2013. № 1. С. 38–44.
27. Колос О.М., Третяк О.М., Ганкевич Б.О., Янінович Й.С. Організаційно-технологічні аспекти становлення та розвитку тепловодного ставового рибництва в Україні. Рибогосподарська наука України, № 2, 2011. С. 70–87.
28. Кондіус І.С. Тенденції розвитку рибного господарства України. Економічний форум. 2019. №. 2. С. 39–46.
29. Кражан С.А., Хижняк М.І. Природна кормова база рибогосподарських водойм та використання її рибами. Херсон, 2009. 316 с.
30. Мовчан Ю.В. Риби України: визначник – довідник. Київ: Золоті ворота, 2011. 444 с.
31. Новіцький Р.О. Рекреаційне рибальство в Україні: масштаби, обсяги, розвиток. Екологія і природокористування. 2015. Вип. 19. С. 148–156.

32. Самофатова В.А., Демчук С.І. Сучасний стан та напрями розвитку рибного господарства у внутрішніх водоймах України. Економіка харчової промисловості. 2015. №. 2. С. 41–46.
33. Сідельнікова І.В. Аграрний сектор національної економіки: тенденції та перспективи розвитку в умовах глобалізації. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені ГС Сковороди. Економіка. 2013. №. 13. С. 170–176.
34. Сучасна аквакультура: від теорії до практики : [посібник] / Ю.Є. Шарило, Н.М. Вдовенко, М.О. Федоренко, В.В. Герасимчук. / К. : Держрибагентство України, 2016. 119 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://darg.gov.ua/files/6/11_07_suchasna_akvakultura.pdf.
35. Товстик В. Ф. Рибництво. Харків: Еспада, 2004. 272 с.
36. Тишечко А. Еволюційні засади регулювання рибного господарства в умовах надзвичайних викликів. Науковий вісник Полісся. 2022. №. 2 (25). С. 89–99.
37. Третяк О.М., Грициняк І.І., Коцюба В.М., Ганкевич Б.О. Біологічна характеристика та технологічні прийоми культивування додаткових і нетрадиційних об'єктів рибництва. Фермерське рибництво. 2008. С. 333–361.
38. Шепелєв С.С. Нові пріоритети конкурентоспроможного розвитку галузей економіки. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. 2017. № 12. С. 11–17.
39. Шепелєв С.С. Стан, тенденції розвитку та структурні зрушення у рибному господарстві України. Науковий вісник НУБіП України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. 2016. №. 244. С. 374–381.
40. Шерман І.М. Технологія виробництва продукції рибництва / І.М. Шерман, В.Г. Рилов. К.: Вища освіта, 2005. 351 с.
41. Averchev O., Trukhachova K., Zhosan H. (2021) Development of a System of Effective Use of Enterprise Resources by Balancing the Effectiveness of Economic Activity in Terms of Resource Features. 11th International Conference on

Advanced Computer Information Technologies, ACIT 2021. Proceedings, P. 372–375. 15 September, 2021. <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/9548339>

42. Bogeruk A. Modern status and perspectives of aquaculture development in Russia / A. Bogeruk // Linking Tradition and Technology. Highest Quality for the Consumer – AQUA-2006, Abstracts. Florence, Italy, 2006. P. 90.

43. Korobova N. Methods of state regulation of agricultural sector in terms of the orientation of the economy to safety and quality standards / N. Korobova, N. Vdovenko // Wspolraca Europejska. 2015. № 3(3). Vol. 3. C. 23-33.

44. Kozlovskyi S., Mazur H., Vdovenko N., Shepel T., Kozlovskyi V. Modeling and Forecasting the Level of State Stimulation of Agricultural Production in Ukraine Based on the Theory of Fuzzy Logic. Montenegrin journal of economics. 2018. Vol. 14. №. 3. pp. 37–53. DOI: 10.14254/ 1800-5845/2018.14-3.3.

211